

1. Анализ на действащите нормативни и програмни документи в контекста на правата и задълженията на общините по управление на отпадъците

В настоящият анализ са анализирани нормативните документи в областта на управление на отпадъците на национално ниво и съответната общинска нормативна уредба на Община Созопол. Целта на анализа е да се посочат отговори на следните въпроси:

- ❑ Какви са основните принципи на националното законодателство по управление на отпадъците и кои са основните ангажименти, които поставя към местните власти.
- ❑ Приета ли е нормативна уредба на местно ниво, която да детайлизира правата и задълженията на общинската администрация, на гражданите и юридическите лица по отношение на управление на отпадъците.
- ❑ Общинската нормативна уредба съдържа ли минималните изисквания на ЗУО.
- ❑ Какви са основните изводи и препоръки от направения анализ.

Информационно осигуряване на анализа

За осигуряване на необходимата информация за разработване на анализа са използвани следните методи:

- проучване на национални и местни нормативни документи, регламентиращи отговорностите на общината, свързани с управлението на отпадъците;
- проучване на стратегически и програмни документи на национално и общинско ниво относно управление на отпадъците;
- проучване на степента на изпълнение на мерките в Общинската програмата за управление на отпадъците на Община Созопол (2006-2015г.).

1.1. Национална нормативна рамка

Основни принципи при управление на отпадъците

Националното законодателство и политика в областта на управление на отпадъците се основават на следните основни принципи:

Устойчиво развитие – Основната цел на устойчивото развитие е да се достигне разумно и справедливо разпределение на нивото на икономическо благосъстояние, което да бъде продължено за много поколения. Устойчиво развитие в областта на управление на отпадъците означава използване на природните ресурси по начин, който не ги унищожават или уврежда и не ограничават възможността да бъдат използвани от бъдещите поколения. Това налага максимално използване на възможностите за предотвратяване на образуването на отпадъци и за оползотворяване и рециклирането им.

Интегрирано управление на отпадъците - изисква вземане на решения и прилагане на ясно определени количествени цели в рамките на една система, състояща се от закони, технически, организационни и икономически мерки, идентифицирани източници на ресурси и определени отговорности за всички участници, изпълняващи тези цели. Интегрираното управление съчетава всички останали принципи на политиката по управление на отпадъци. То гарантира взаимодействие и оптимално съчетаване на различните методи и подходи, целящи достигане на икономически и екологически ефективно управление на отпадъците.

Най-добрите налични техники, неизискващи прекомерни разходи (НДНТНПР) - консултативен процес за вземане на решения, в който се отчитат относителните преимущества на различните възможности за управление на отпадъците, имащи отношение към опазването на околната среда, на приемлива цена. Йерархията на управление на отпадъците предоставя теоретичната рамка, която може да се използва като ръководство при

оценяването на различните възможности. НДНТНПР е решение (или комбинация от решения), което за дадени цели и обстоятелства предоставя най-големи ползи или застрашава в най-малка степен околната среда както в краткосрочен, така и в дългосрочен аспект. Независимо че йерархията е полезна като обща цел на политиката по управление на отпадъците, нейното прилагане трябва да бъде съпоставяно с принципа на НДНТНПР, в зависимост от съществуващите обстоятелства и икономически условия.

Предотвратяване - образуването на отпадъци трябва да бъде намалено и избегнато, където това е възможно.

Участие на обществеността – съответните заинтересовани страни и органи, както и широката общественост имат възможност да участват в разработването на плановете за управление на отпадъците и на програмите за предотвратяване на отпадъците и имат достъп до тях след разработването им.

Отговорност на производителя и замърсителят плаща – тези, които образуват или допринасят за образуването на отпадъци или замърсяват околната среда, трябва да покрият пълните разходи за своите действия.

Превантивност – потенциалните проблеми с отпадъците трябва да бъдат предвиждани и избягвани на възможно най-ранен етап.

Близост – отпадъците трябва да бъдат обезвреждани възможно най-близко до мястото на тяхното образуване.

Йерархия на управление на отпадъците

Йерархията на отпадъците описва международно признат подход за устойчивото управление на отпадъци, който е отразен и в Европейската Рамкова директива за отпадъците 2008/98/ЕС. Този подход е възприет в България посредством Закона за управление на отпадъците. Йерархията при управление на отпадъците определя приоритетния ред на това какво представлява най-добрата възможност за околната среда в законодателството и в политиката относно отпадъците. Спазването на йерархията за управление на отпадъците осигурява ефективно използване на ресурсите, поради което следва да се насърчава по всякакъв начин. Йерархията задава пет възможни начина за правителствените институции, местните власти и бизнеса за справяне с отпадъците и дава приоритет на мерките в следната последователност:

- * Предотвратяване на образуването на отпадъци;
- * Подготовка за повторна употреба;
- * Рециклиране;
- * Друго оползотворяване, напр. оползотворяване за получаване на енергия;
- * Обезвреждане (депониране, изгаряне без оползотворяване на енергията и др.).

Предотвратяването на отпадъци е определено в ЗУО като мерки, които се предприемат преди веществата или предметите да се превърнат в отпадък, с което се намалява:

- генерираното количество отпадъци, включително чрез повторната употреба на продуктите или удължаването на жизнения им цикъл (количествено предотвратяване);
- съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите (качествено предотвратяване на отпадъците).

Подготовка за повторна употреба включва почистване, проверка и поправка на употребявани продукти, които са станали отпадък, така че да могат да се употребяват повторно (например поправка на велосипеди, електрическо и електронно оборудване, мебели

и др., които след като са поправени, се продават като втора употреба). Подготовката за повторна употреба е вид оползотворяване на отпадъците.

Рециклиране - Общата идея при рециклирането е, че един материал бива преработван с цел да се променят неговите физико-химични свойства и това да позволи той да се употребява повторно за същите или за други цели. Главната цел на РДО е ЕС да стане повече от "рециклиращо общество", което се стреми да избягва образуването на отпадъци и да използва отпадъците като ресурс.

Конкретните дейности по управление на отпадъка, които се класифицират като рециклиране съгласно РДО, включват (но не само):

- рециклиране на материали - например на пластмасови продукти или компоненти в пластмасови материали, стопяване на отпадъчно стъкло в стъклени продукти, употреба на хартиени отпадъци в заводи за хартия и др. Рециклирането на материали: например пластмасови гранулирани и пелетизирани за екструдирани или формовани, натрошени отпадъци от стъкла, сортиране на отпадъци от хартия, отговарящи на критериите за края на отпадъка;
- производство на компост, отговарящ на критериите за качество на продуктите¹.

Рециклирането е вид оползотворяване на отпадъците.

Друго оползотворяване е всяка дейност, която отговаря на определението за „оползотворяване” съгласно РДО, но която не отговаря на специфичните изисквания за подготовка за повторна употреба или за рециклиране.

Примери за друго оползотворяване са:

- изгарянето или съвместното изгаряне, когато основното използване на отпадъците е като гориво или друг начин за получаване на енергия. Това е операция по управление на отпадъците с оползотворяване на енергията, класифицирана като R1 в Приложение II към РДО. Това контрастира с изгарянето на отпадъци без оползотворяване на енергия, класифицирано като операция по обезвреждане D10 в Приложение I към РДО;
- насипни дейности, отговарящи на дефиницията за оползотворяване.

Обезвреждане - депониране (дори когато сметищен газ се използва за възстановяване на енергия); изгаряне и съвместно изгаряне, които не отговарят на критериите, за да бъдат определени като оползотворяване (в случай на съоръжения, предназначени за изгаряне на твърди битови отпадъци, които не отговарят на определени критерии, с помощта на формулата за енергийна ефективност R1 в Приложение II към РДО), насипни дейности, когато не отговарят на дефиницията за оползотворяване.

Действащи закони и подзаконови актове на национално ниво

Основният законодателен инструмент в областта на управлението на отпадъците в България е Законът за управление на отпадъците (ЗУО), в сила от 13.07.2012г. (обн.ДВ, бр.53/2012, последно изм. ДВ бр. 98/28.11.2014г). В Закона за управление на отпадъците, приет през 2012 г., и подзаконовите нормативни актове към него подробно са описани задълженията на органите на местно самоуправление и местна администрация за управление на отпадъците.

Закон за управление на отпадъците (ЗУО)

Действащия закон за управление на отпадъците, определя правата и задълженията на централните и местните власти, изискванията при трансграничен превоз на отпадъци, изискванията към съоръженията и инсталациите за отпадъци, въвежда икономически и

---

¹ Критерии за компост от биологични отпадъци на равнище ЕС в момента са в процес на обсъждане. Поради това към момента компост, който не е престанал да бъде отпадък по всички съществуващи национални стандарти и се използва като тор, се смята за оползотворен. В специално прието Решение на ниво ЕС относно изчисляване на постигането на целите за рециклиране и оползотворяване от страните членки подробно е описано в кои случаи компостът се счита за оползотворен.

регулаторни механизми и инструменти за прилагане на законодателството; правила за управление на масово разпространените отпадъци; права и задължения на лицата, генериращи отпадъци и преработващи отпадъци, определя глобите и санкциите за неспазване на закона.

Законът и подзаконовите актове към него се отнасят до следните видове отпадъци:

- битови отпадъци;
- производствени отпадъци;
- строителни отпадъци;
- опасни отпадъци.

Действащите подзаконови нормативни актове, които детайлизират изискванията на ЗУО, могат да се обособят в четири групи:

- * Подзаконови нормативни актове, определящи изисквания към съоръжения и инсталации:
  - Наредба № 7 за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци (обн., ДВ, бр.81 от 17.09.2014г.).
  - Наредба № 6 от 27 август 2013 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци (обн., ДВ, бр.80 от 13.09.2013г., в сила от 13.09.2013г.).
- * Подзаконови нормативни актове с хоризонтални разпоредби спрямо всички видове отпадъци, инсталации и съоръжения за отпадъци в обхвата на ЗУО:
  - Наредба № 2 от 23.07.2014 г. за класификацията на отпадъците (Обн., ДВ, бр.66 от 08.08.2014г.).
  - Наредба № 1 от 04 юни 2014 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри (обн., ДВ, бр.51 от 20.06.2014г.).
- * Подзаконови нормативни актове, съдържащи регулации по управлението на отпадъци чрез икономически инструменти:
  - Наредба № 7 от 19.12.2013 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци (обн., ДВ, бр. 111 от 27.12.2013 г.).
  - Наредба за определяне на реда и размера за заплащане на продуктова такса за продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци (Приета с ПМС № 120 от 30.05.2008 г., обн., ДВ, бр. 53 от 10.06.2008 г., изм. и доп., бр. 5 от 20.01.2009 г., в сила от 20.01.2009 г., изм., бр. 45 от 16.06.2009 г., бр. 69 от 3.09.2010 г., изм., бр. 85 от 29.10.2010 г., в сила от 1.01.2011 г., изм. и доп., бр. 29 от 8.04.2011 г., бр. 47 от 22.06.2012 г., в сила от 22.06.2012 г., изм., бр. 75 от 2.10.2012 г., в сила от 1.10.2012 г.; изм. с Решение № 9028 от 22.06.2012 г. на ВАС на РБ - бр. 87 от 9.11.2012 г., изм., бр. 76 от 30.08.2013 г., в сила от 30.08.2013 г., бр. 100 от 19.11.2013 г., в сила от 1.01.2014 г.).
  - Наредба за реда и начина за изчисляване на размера на финансовата гаранция или еквивалентна застраховка и за предоставяне на годишни справки-декларации при трансграничен превоз на отпадъци (Приета с ПМС № 195 от 10.07.2014 г., обн., ДВ, бр. 59 от 18.07.2014 г.).
- * Подзаконови нормативни актове, регулиращи управлението на специфични отпадъчни потоци:
  - Наредба за разделно събиране на биоотпадъците (Приета с ПМС № 275 от 06.12.2013г., обн. ДВ бр.107 от 13.12.2013г.).

- Наредба за третиране на биоотпадъците (Приета с ПМС № 235 от 15.10.2013г., обн., ДВ, бр.92 от 22.10.2013г.).
- Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на строителни рециклирани материали (Приета с ПМС 277 от 05.11.2012г, обн., ДВ, бр.89 от 13.11.2012г., в сила от 13.11.2012г.).
- Наредба №3 от 05.08.2014г. за изискванията за реда и начина за инвентаризация на оборудване, съдържащо полихлорирани бифенили, маркирането и почистването му, както и за третирането и транспортирането на отпадъци, съдържащи полихлорирани бифенили (обн., ДВ, бр.70 от 22.08.2014г.).
- Наредба за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистване на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието (Приета с ПМС №339 от 14.12.2004г., обн., ДВ, бр.112 от 23.12.2004г.).
- Наредба за опаковки и отпадъци от опаковки (обн., ДВ, бр.85 от 06.11.2012г, изм. и доп., бр.76 от 30.08.2013г.).
- Наредба за батерии и акумулатори и за негодни за употреба батерии и акумулатори (Приета с ПМС №351 от 27.12.2012г., обн., ДВ, бр.2 от 8.01.2013г., в сила от 08.01.2013г., попр. бр.6 от 22.01.2013г., изм. и доп., бр.51 от 11.06.2013г., в сила от 11.06.2013г., бр.66 от 28.08.2015г.).
- Наредба за изискванията за третиране и транспортиране на производствени и опасни отпадъци (Приета с ПМС № 53 от 1999 г., ДВ, бр.29/1999 г.).
- Наредба за отработените масла и отпадъчните нефтопродукти (Приета с ПМС №352 от 27.12.2012г., обн. ДВ, бр.2 от 08.01.2013г.).
- Наредба за излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване (Приета с ПМС №256 от 13.11.2013г., обн. ДВ, бр.100 от 19.11.2013г., в сила от 01.01.2014г.).
- Наредба за излезли от употреба моторни превозни средства (Приета с ПМС №11 от 15.01.2013г., обн., ДВ, бр.7 от 25.01.2013г., в сила от 25.01.2013г., изм. и доп., бр.95 от 01.11.2013г., в сила от 01.11.2013г., изм., бр.60 от 22.07.2014г., в сила от 22.07.2014г., бр.57 от 28.07.2015г., в сила от 28.07.2015г.).
- Наредба за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми (Приета с ПМС № 221 от 14.09.2012 г., обн. ДВ. бр.73 от 25.09.2012 г.).

Основни ангажименти на общините, произтичащи от ЗУО и подзаконовите нормативни актове

ЗУО и наредбите към него регламентират детайлно редица ангажименти на общините, свързани с управлението на отпадъците.

Съгласно нормативната уредба, кметът на общината отговаря за:

1. осигуряването на съдове за събиране на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други;
2. събирането на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждането им. Следва да се подчертае, че кметът на общината е длъжен да осигури условия, при които всеки притежател на битови отпадъци да се обслужва от лицата/фирмите, на които общината е възложила тези дейности, като тези лица трябва да притежават съответните разрешителни или регистрационни документи, изисквани от ЗУО;
3. почистването на общинските пътища (вкл. техните сервитути): уличните платна, площади, алеи, паркове и другите територии в населените места, предназначени за обществено ползване;

4. организирането на събиране, оползотворяване и обезвреждане на строителни отпадъци, образувани от ремонтна дейност на домакинствата на територията на съответната община. Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на строителни рециклирани материали, определя случаите, в които общините имат отговорности за отпадъци от строителство и от разрушаване на сгради, както и изискванията към възложителите на дейности, включително когато общините се явяват възложители на строителните дейности. Кметът на общината отговоря за предаването на отделените строителни отпадъци по време на принудителното премахване на строежи, за оползотворяване на материалите и за влагане на рециклирани строителни материали, включително за покриването на разходите за извършване на дейностите по транспортиране и третиране. За разлика от отменения закон, в новия ЗУО отпада задължението на общините да осигуряват депа за депониране на строителни отпадъци и от разрушаване на сгради, извън отпадъците от ремонтна дейност на жилищата на домакинствата, като се въвеждат цели за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на отпадъци от строителството и от разрушаване на сгради, включително при насипни дейности чрез заместване на други материали с отпадъци (строителни отпадъци, с изключение на почви, земни и скални маси от изкопи в естествено състояние), несъдържащи опасни вещества, както следва:

- 5.1. до 01.01.2016г. - най-малко 35 на сто от общото тегло на отпадъците;
- 5.2. до 01.01.2018г. - най-малко 55 на сто от общото тегло на отпадъците;
- 5.3. до 01.01.2020г. - най-малко 70 на сто от общото тегло на отпадъците.

5. разделното събиране на битови отпадъци на територията на общината най-малко за следните отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло и за поэтапното постигане на целите по чл.31, ал1, т.1 от ЗУО, за подготовка за повторна употреба и рециклиране на тези отпадъци, които общините трябва да достигнат, както следва:

- 6.1. до 01.01.2016г. - най-малко 25 на сто от общото им тегло;
- 6.2. до 01.01.2018г. – най-малко 40 на сто от общото им тегло;
- 6.3. до 01.01.2020г. – най-малко 50 на сто от общото им тегло.

С чл.33 от ЗУО се въвеждат изисквания към търговските обекти, производствени, стопански и административни сгради в населените места над 5000 жители и курортните населени места да събират разделно отпадъците от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло и да ги предават на лица, притежаващи разрешение, комплексно разрешително или регистрационен документ по чл. 35 от ЗУО и/или на организация по оползотворяване.

6. организирането на дейностите по разделно събиране на масово разпространени отпадъци и/или оказва съдействие на организациите за оползотворяване на масово разпространени отпадъци, в т.ч. определяне на местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на масово разпространени отпадъци (отпадъци от опаковки, излезли от употреба моторни превозни средства, електронно и електрическо оборудване, негодни за употреба батерии и акумулатори, отработени масла и отпадъчни нефтопродукти, излезли от употреба гуми). Кметът организира контрола за изпълнението на договори с организации по оползотворяване или с други лица, притежаващи разрешения по ЗУО, свързани със системите за разделно събиране на масово разпространените отпадъци;

7. изпълнението на решенията на общото събрание на регионалното сдружение, в което участва дадена община, в т.ч. относно инвестиционната програма на сдружението, провеждане на обществените поръчки и др.;

8. организирането на разделно събиране на опасните битови отпадъци от бита и предаването им за оползотворяване и/или обезвреждане, като напр. опаковки от и негодни препарати за растителна защита, използвани за градините на домакинствата, опаковки от химикали и препарати и стари такива и др.;
9. осигуряването до средата на 2014 г. на площадки за предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци от бита и от ремонтна дейност на домакинствата, зелени отпадъци и други във всички населени места над 10 000 жители на територията на общината, и при необходимост в други населени места. С това се цели подобряване на услугите за разделно събиране на отпадъците за потребителите и подпомагане на общините за постигане на целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците. Нормата на ЗУО е достатъчно гъвкава и предоставя на общините възможност, както да осигурят площадки общинска собственост за някои или за всички видове отпадъци, които домакинствата и фирмите могат да оставят безвъзмездно, така и да сключат договори с лица, които разполагат с площадки за един или няколко вида отпадъци;
10. поддържането на регистър на пунктовете за предаване на отпадъци от пластмаси, стъкло, хартия и картон на територията на съответната община и на площадките, осигурени от общините за безвъзмездно предаване на битови отпадъци, което е нов ангажимент за кметовете на общини;
11. предотвратяване изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и/или създаването на незаконни сметища, и организиране на почистването им;
12. съдействие за създаване на центрове за повторна употреба, поправка и подготовка за повторна употреба;
13. осигуряване на информация на обществеността по всички ангажименти на общините, чрез интернет страницата на съответната община, както и по друг подходящ начин и провеждане на информационни кампании за населението и бизнеса, свързани с разделното събиране на отпадъците.
14. организира събирането на данни и предоставя информация на НСИ, ИАОС, съгласно изискванията на Наредба №1 от 04.06.2014г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри;
15. разработва общинска наредба за управление на отпадъците, като постоянно контролира изпълнението ѝ;
16. организира внасянето на отчисленията за следексплоатационни грижи за депата за битови отпадъци и за депониране на отпадъци в необходимия размер и срок, съгласно Наредба № 7 от 19.12.2013 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци;
17. предлага за одобряване от общинския съвет такси за заплащане на услугите, предоставяни от общината, свързани с отпадъци;
18. определя изискванията към площадките за пунктовете за предаване на отпадъци от хартия и картон, пластмаси и стъкло, в т.ч. условията за регистрация на площадките (отнася се до пунктовете за предаване на посочените отпадъци в рамките на населените места, известни сред населението и като пунктове за вторични суровини).

19. предприема действия по възлагане и извършване на прединвестиционни проучвания за изграждане на ново/и съоръжение/я за третиране на битовите отпадъци най-малко три години преди изчерпване обема на депото за битови отпадъци или изтичането на експлоатационния срок на инсталацията, за което уведомява съответната РИОСВ. Тези действия се извършват съвместно с другите кметове на общините, включени в Регионалното сдружение или самостоятелно в случай, че общината не участва в сдружение.

ЗУО регламентира и обхвата на контролните правомощия на общините, като Кметът на общината или оправомощено от него длъжностно лице контролира:

1. дейностите, свързани с образуване, събиране, включително разделното, съхраняване, транспортиране, третиране на битови и строителни отпадъци;
2. дейностите по депониране на производствени и опасни отпадъци на общински и/или регионални депа;
3. площадките за дейностите с отпадъци от черни и цветни метали (ОЧЦМ);
4. спазването на други изисквания, определени с наредбата по чл. 22.
5. и организира закриването, рекултивацията на терените и последващия мониторинг на депата за битови и строителни отпадъци на територията на съответната община.

Съгласно чл.118 от ЗУО кметът на общината по местонахождение на площадката за дейности с отпадъци от черни и цветни метали упражнява контрол за спазване на условията и реда за извършване на тези дейности, съобразно своите компетенции. За констатираните нарушения при проверките за спазване на условията и реда за извършване на тези дейности кметът на общината уведомява в 14-дневен срок директора на съответната РИОСВ, като му изпраща всички документи.

ЗУО регламентира също видове контрол, минимална честота на контролните проверки и актовете, които се съставят от контролните органи в т.ч. от общините, съобразно техните компетенции по закона, както и размера на глобите, които кметовете или оправомощени от тях лица могат да налагат.

ЗУО и Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на строителни рециклирани материали въвеждат специфични изисквания и ангажименти на общините, по отношение на строителните отпадъци, свързани с организиране на събирането, оползотворяване и обезвреждане на тези отпадъци, образувани при ремонтната дейност на домакинствата. Общината има ангажимент и в случаите, когато самите тя е възложител на строителни дейности или на дейности по разрушаване на сгради, включително принудително премахване на строежи, както и в случаите, когато местната администрация е компетентна да одобрява и разрешава инвестиционните проекти, и по-конкретно – одобрението на плановете за управление на отпадъците като неразделна част от инвестиционните проекти.

Тези компетенции са свързани със следните текстове на ЗУО:

- третирането и транспортирането на отпадъците от строителни площадки и от премахването на строежите се извършват от възложителя на строежа или от собственика на строителните отпадъци;
- предаването и приемането на строителните отпадъци се извършва само въз основа на писмен договор с лица, притежаващи разрешение или регистрация по ЗУО.
- считано от 14.07.2014 г. възложителят на строителни работи (включително общините, когато са възложители на строителни дейности), с изключение на текущи ремонти, и възложителят на премахване на строежи изготвят план за управление на строителни отпадъци в обхват и съдържание, определени с Наредбата за управление на строителните отпадъци.

Изискването не се прилага за:

- разрушаване на сгради с РЗП под 500 m²;
- реконструкция, основен ремонт и/или промяна предназначението на строежи с РЗП, по-малка от 100 m²;
- строеж на сгради с РЗП, по-малка от 300 m²;
- разрушаване на негодни за ползване или застрашаващи сигурността строежи, когато тяхното премахване е наредено по спешност от компетентен орган.

Планът за управление на строителните отпадъци се включва в обхвата на инвестиционните проекти по Глава осма от ЗУТ (Закон за устройство на територията), а за обектите, за които не се изисква одобрен инвестиционен проект по ЗУТ, се изготвя като самостоятелен план.

Изпълнението на плана за управление на строителни отпадъци се установява:

- за строежите, за които се упражнява строителен надзор - с окончателния доклад по чл. 168 от ЗУТ на лицето, упражняващо строителен надзор, в който се описва изпълнението на целите за оползотворяване и рециклиране на строителни отпадъци и целите за влагане на рециклирани строителни материали при изпълнението на проекта
- за строежите, за които не се упражнява строителен надзор - с отчет до кмета на общината по образец съгласно изискванията на Наредбата за управление на строителните отпадъци.

Докладите и отчетите се представят на органа, одобрил инвестиционния проект или плана за управление на строителни отпадъци, както и на РИОСВ.

При строителство, разрушаване на законни строежи и доброволно премахване на незаконни строежи или на негодни за ползване или застрашаващи сигурността строежи възложителят носи отговорност за изпълнението на целите, свързани с оползотворяване на материали от строителни отпадъци.

От 14 юли 2014г. принудителното премахване на незаконни строежи или на негодни за ползване или застрашаващи сигурността строежи се извършва от собственика или изпълнителя на разрушаването селективно по материали. Кметът на съответната община отговаря за предаването на отделените строителни отпадъци по време на принудителното премахване на строежи, за оползотворяване на материалите и за влагане на рециклирани строителни материали, включително за покриването на разходите за извършване на дейностите по транспортиране и третиране. Тези разходи са за сметка на извършителя на незаконния строеж или на собственика на сградата или съоръжението. Въз основа на влязла в сила заповед за премахване на строежа и протокол за извършените разходи за дейностите по транспортиране и оползотворяване на отпадъците кметът на съответната община подава заявление за издаване на заповед за незабавно изпълнение за събиране на вземането от задължените лица по реда на Граждански Процесуален кодекс (ГПК).

Считано от 14 юли 2014 г. възложителите на СМР на проекти, финансирани с публични средства, отговарят за влагането в строежите на рециклирани строителни материали или на третираните строителни отпадъци за материално оползотворяване в обратни насипи съгласно приложение № 10 към Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали в количества, както следва:

- за строителство на сгради - 2 на сто от общото количество вложени строителни продукти;
- за строителство на пътища - 10 на сто от общото количество вложени строителни продукти;

- за рехабилитация, основен ремонт и реконструкция на пътища - 3 на сто от общото количество вложени строителни продукти;
- за строителство, реконструкция и основен ремонт на други строежи от техническата инфраструктура - 8 на сто от общото количество вложени строителни продукти;
- за оползотворяване на предварително третирани строителни отпадъци в обратни насипи - 10 на сто от общото количество вложени строителни продукти.

Посочените цели се постигат поетапно както следва:

Възложителите на проекти за СМР, финансирани с публични средства, задължително включват в документацията за участие в процедурите за възлагане на обществени поръчки за изпълнение на СМР изисквания за влягане на продукти от оползотворяване на строителни отпадъци в посочените количества съобразно обекта на предвидените в проекта СМР.

Считано от 14 юли 2014 г., за постигане на националната цел за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали по чл. 32, ал. 1 ЗУО съгласно сроковете по § 16 от преходните и заключителните разпоредби на ЗУО:

- възложителите на СМР на пътища са отговорни за постигане на цел 80 на сто материално оползотворяване от теглото на образуваните при тези дейности строителни отпадъци;
- възложителите на СМР и/или премахването на строежи извън предходната точка осигуряват селективното разделяне и материално оползотворяване на определени видове отпадъци в минимални количества, посочени в Наредбата.

С наредбата за управление на отпадъците по чл.22 от ЗУО общините следва да регламентират реда и начина за организиране на събирането, включително разделното, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата, например:

- забрана за изхвърляне на строителни отпадъци от ремонтната дейност на домакинствата в контейнерите за битови отпадъци;
- възможността гражданите да предават безвъзмездно определени количества строителни отпадъци от ремонтната дейност на площадките, които площадки общините трябва да осигурят до средата на 2014 г.;
- задължението на гражданите и фирмите да предават отпадъците от ремонтни дейности, когато са над определените от общината количества за предаване, на депа или други съоръжения за третиране на строителни отпадъци и условията за това.

Финансови последици и стимули за общините, произтичащи от ЗУО

Съгласно Закона за управление на отпадъците:

- При изпълнение на целите за отпадъците от хартия, метал, пластмаса и стъкло, общините се освобождават от заплащане на 50% от финансовите отчисления за депониране на отпадъци, което цели увеличаване на рециклираните и оползотворени битови отпадъци от общините.

- При изпълнение на целите за биоразградими отпадъци, общините се освобождават от заплащане на 50% от финансовите отчисления за депониране на отпадъци, целящи увеличаване на оползотворени битови биоразградими отпадъци и намаляване на дела на депонираните такива. Следва да се обърне внимание, че съгласно Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците, освобождаването от заплащане на отчисления е както при изпълнение на целите по чл. 31, ал.1 от ЗУО. Общините могат да се освободят авансово от заплащане на отчисленията за депониране, ако отговарят на определени условия, регламентирани с Наредбата.

- Ако общините изпълнят двете цели, те се освобождават на 100% от заплащане на отчисленията за депониране.

- При неизпълнение на изискванията за осигуряване от общините на площадки за предаване на разделно събрани отпадъци до средата на 2014 г. таксите за депониране се увеличават с 15%.

Освобождаването от отчисленията за депониране представлява много съществен стимул за достигане на целите от общините, като се има предвид нормативно регламентирания от МС размер на отчисленията, както и препоръките и очакванията на Европейската комисия този размер да достигне 100 лв./тон депониран отпадък през 2020 г. Размерът на отчисленията за всеки тон депониран отпадък на депата до 2020 г. е както следва:

- за депата, които отговарят на нормативните изисквания:

2011 г.	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г. и всяка следваща година
3 лв./т	9 лв./т	15 лв./т	22 лв./т	28 лв./т	36 лв./т	46 лв./т	61 лв./т	78 лв./т	95 лв./т

- за депата, които не отговарят на нормативните изисквания, които общините следваше да достигнат до средата на 2009 г., отчисленията се заплащат в двоен размер, освен ако не отговарят на едно от двете условия, посочени в §4 от допълнителните разпоредби на Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците. Целта е тези общини и РСУО, които изхвърлят отпадъците си на депа, които не отговарят на изискванията, да ускорят процеса на изграждане на новите депа и други съоръжения, тъй като Република България е в наказателна процедура и може да понесе съответните глоби.

Въвеждането на икономически инструменти, които да стимулират общините и другите задължени за постигане на рециклиране и оползотворяване юридически лица, е препоръка на ЕК и предварително условие за проектите, финансирани от европейските фондове за следващия програмен период за всички страни членки на ЕС. Ето защо общините трябва внимателно ежегодно да планират изразходването на приходите от отчисленията за депониране. Тези приходи могат да се използват от общините за финансиране на инвестиционни проекти в областта на отпадъците, включително за съфинансиране от страна на общините на проектите, финансирани от ОПОС, както и за финансиране на експлоатационни разходи, свързани със системите за разделно събиране на битовите отпадъци, за транспортиране на разделно събраните отпадъци, тяхното последващо сепариране, рециклиране или друг вид оползотворяване, както и за информационни кампании за населението и бизнеса относно управление на отпадъците.

Изисквания относно разработване на общински програми за управление на отпадъците

Във връзка с процеса на програмиране, ЗУО съдържа няколко ключови изисквания:

Първо: Общинската програма да се разработи в съответствие със структурата, целите и предвижданията на НПУО, приет с решение на Министерски съвет през декември 2014 г.

Второ: Общинската програма се разработва и приема за период, който следва да съвпада с периода на действие на НПУО. Периодът, за който МОСВ разработва Националния план, е 2014-2020 г. Със Заповед № РД-211/31.03.2015 г. Министърът на околната среда и водите, на основание чл. 52, ал. 10 от ЗУО и в изпълнение на мерките заложи в плана за действие към програмата за подобряване капацитета на институциите за управление на отпадъците в НПУО 2014-2020, утвърждава методически указания за разработване на общински и регионални програми за управление на отпадъците.

Трето: Общинската програма трябва да включва необходимите мерки за изпълнение на задълженията на кмета на общината, регламентиран в Глава втора, Раздел III на ЗУО.

Четвърто: Съгласно чл. 52 ал.2 от ЗУО, общинските програми за управление на отпадъците, са секторни програми и са неразделна част от Общинските програми за опазване на околната среда. Това означава, че Общинската програма за управление на отпадъците трябва времево да кореспондира, както с периода на действие на Националния план за управление на отпадъците, така и с периода на действие на Общинска програма за опазване на околната среда.

Пето: Да се осигури обществен достъп до програмата на общината за управление на отпадъците.

При разработването на общинските програми за управление на отпадъците специално внимание трябва да се отдели на чл. 10, ал. 3 от Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците, и по-конкретно, че кметът на общината като неразделна част от програмата за управление на отпадъците включва мерки за предотвратяване образуването на биоотпадъци, разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъците на територията на общината, отчитайки специфичните условия на отделните видове населени места (големина, тип, брой жители и др.). Разделното събиране на биоотпадъците на територията на общината е една от предпоставките за постигане на количествените цели за оползотворяване на биоотпадъците.

Съгласно ЗУО ангажиментът за разработване на програмата е на кмета на общината, а за нейното одобрение – на Общинския съвет. Кметът на общината е длъжен ежегодно до края на месец март да информира Общинския съвет за изпълнението на мерките от програмата през предходната година. Целесъобразно е ежегодният отчет за изпълнение на общинската програма да се публикува на интернет страницата на общината с цел информиране на гражданите и бизнеса.

Общинската програма за управление на отпадъците преди внасянето ѝ за разглеждане от Общинския съвет подлежи на съгласувателна процедура „Преценка на необходимостта от извършване на екологична оценка”, в изпълнение на чл. 2, ал. 2, т. 1 от Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми, издадена на основание на ЗООС. Тази процедура включва подготовка от страна на общината на „Искане за издаване на решение по преценка необходимостта от извършване на екологична оценка”, което се внася за разглеждане в РИОСВ. В общия случай, без утежняващи обстоятелства, процедурата отнема 1 месец, което следва да се има предвид в процеса на разработка и одобрение на общинската програма.

Други закони, съдържащи норми относно управление на отпадъците

Освен основния закон регулиращ обществените отношения, свързани с управлението на отпадъците (ЗУО), има редица други национални закони с основен предмет други сфери на обществения живот, които съдържат разпоредби относно отпадъците.

Закон за опазване на околната среда (ЗООС)

Законът регламентира общите изисквания към опазване на всички компоненти на околната среда (въздух, води, почви, земни недра, биологично разнообразие) и управлението на факторите, които оказват вредно въздействие върху околната среда (отпадъци, шум, химични вещества, антропогенна дейност). По отношение на фактора отпадъци, ЗООС определя насоките и целите на екологосъобразно управление на отпадъците, както и общите задължения на лицата и компетентните органи за управление на отпадъците.

Закон за местните данъци и такси (ЗМДТ)

ЗМДТ определя местните данъци и такси, включително такса „Битови отпадъци”, приходите от която постъпват в общинския бюджет. Таксата се определя в годишен размер за всяко

населено място с решение на общинския съвет въз основа на одобрена план-сметка за всяка дейност. Размерът на таксата се определя за всяка услуга поотделно (сметосъбиране, сметоизвозване, обезвреждане и поддържане на чистота на териториите за обществено ползване), в левове според количеството на битовите отпадъци. Когато не може да се установи количеството на битовите отпадъци, размерът на таксата се определя в левове на ползвател или пропорционално върху основа, определена от общинския съвет. От 01.01.2014 г. влезе в сила промяна на ЗМДТ, с която не се допуска тази пропорционална основа да бъде данъчната оценка на недвижимите имоти, тяхната балансова стойност или пазарната им цена.

С приемане на изменения в Закона за местните данъци и такси (ДВ, брой 95 от 2015 г.), Народното събрание промени срока за влизането в сила на измененията на чл. 66 и 67 от ЗМДТ на 01.01.2017 г., а срокът за разработването на Методика за изготвяне на план-сметката с необходимите разходи за дейностите и за видовете основи, които служат за определяне размера на таксата за битови отпадъци е определен за 31 март 2016 г. В тази връзка е изготвен Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за местните данъци и такси (ЗМДТ). Проектът е изпълнен съгласно разпоредбата на §13а от заключителните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за местните данъци и такси (ЗИД на ЗМДТ), публикуван в ДВ, бр. 101 от 2013 г., изменен и допълнен с ДВ, бр. 105 от 2014 г. и с ДВ, бр. 95 от 2015 г. Проекта за изменение и мотивите към него са предоставени на всички заинтересувани физически и юридически лица, чрез обявяването им на обществен достъп.

Закон за устройство на територията (ЗУТ)

Законът урежда обществените отношения, свързани с устройството на територията, изискванията към инвестиционното проектиране и строителството в страната и определя ограниченията върху собствеността за устройствени цели. Съоръженията и инсталациите за третиране на отпадъци са определени като елементи на техническата инфраструктура. От гледна точка на характеристиките, значимостта, сложността и рисковете при експлоатация, тези инсталации са определени като втора категория строеж от общо осем категории. Законът съдържа разпоредби във връзка с произтичащите от ЗУО изисквания относно строителните отпадъци и отпадъците от разрушаване на сгради.

Закон за опазване на земеделските земи (ЗОЗЗ)

Една от основните цели на закона е опазването от увреждане, възстановяването и подобряването на плодородието на земеделските земи. В закона се съдържат разпоредби за мерките за опазване на земеделските земи, които следва да бъдат предприети при употреба на отпадъци. Законът забранява използването на органични утайки от промишлени и други води и битови отпадъци за внасяне в земеделските земи без разрешение от специализираните органи на Министерството на земеделието и горите, както и използването за напояване на води, които съдържат вредни вещества и отпадъци над допустимите норми (чл.6).

1.2.Нормативна уредба на общинско ниво

Във връзка с изпълнение на изискванията поставените в ЗУО, Община Созопол е разработила следните нормативни документи, в които са регламентирани правата и задълженията както на местните власти, така и на физическите и юридически лица, определени са условията и реда за управление на отпадъците на територията на общината.

Проект на Наредба за управление на отпадъците на територията на Община Созопол
Община Созопол е разработила Проект на Наредбата по чл.22 от Закона за управление на отпадъците. След приемането ѝ от Общински съвет – Созопол. Тя ще е основен нормативен акт на общинско ниво за прилагане на действащото законодателство, програмни документи и политики в сектора „Управление на отпадъците“. С нея се уреждат условията и реда за

изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на битови и строителни отпадъци, включително биоотпадъци, опасни битови отпадъци, масово разпространени отпадъци, изискванията към площадките за предаване на отпадъци от хартия и картон, пластмаси и стъкло и условията за тяхната регистрация, както и обществените отношения, свързани с поддържане на чистотата и опазването компонентите на околната среда на територията на Община Созопол. Подробно са обхванати условията, реда и начина, по които се извършва управлението на всички видове отпадъци, генерирани на територията на общината. Изпълнението на регламентираните разпоредби е задължение на всички граждани, фирми и други организации, пребиваващи или осъществяващи дейност на териториалните граници на общината, както и за всички лица, които временно пребивават на територията на Община Созопол. Проекта на Наредбата напълно отговаря на изискванията за съдържание, произтичащи от ЗУО.

Наредба за определяне и администриране на местните такси и цени на услуги на територията на Община Созопол (в сила от 01.04.2009 г.). Наредбата е издадена на основание чл.9 от Закона за местните данъци и такси (ЗМДТ) и е одобрена от Общински съвет – Созопол. Наредбата урежда отношенията, свързани с определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги (в т.ч. такса за битови отпадъци), предоставяни на физически и юридически лица, както и реда и срока за тяхното събиране на територията на Община Созопол. Такса битови отпадъци е разгледана в Глава II, Раздел I – Приета с Решение №471 от 20.01.2009г. на Общински Съвет Созопол. Съгласно чл.17, ал.1 такса битови отпадъци се заплаща за услугите по събирането, извозването и обезвреждането в депа или други съоръжения на битовите отпадъци, както и за поддържането на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места. Размерът на таксата се определя в годишен размер за всяко населено място с решение на Общинския съвет въз основа на одобрена план-сметка, включваща разходите за всяка от гореспоменатите услуги поотделно. Когато до края на предходната година Общинският Съвет не е определил размер на таксата за битови отпадъци за текущата година, таксата се събира на база действащия размер към 31 декември на предходната година. Съгласно създадения нов чл.18а, влязал в сила от 01.01.2016г. размера на таксата се определя в левове според количеството на битовите отпадъци. Когато не може да се установи количеството на битовите отпадъци, размерът на таксата се определя в левове на ползвател или пропорционално върху основа, определена от Общинския съвет, която не може да бъде данъчната оценка на недвижимите имоти, тяхната балансова стойност или пазарната им цена.

Не се събира такса за битови отпадъци за услугите, предоставени на молитвени домове, храмове и манастири, в които се извършва богослужерна дейност от законно регистрираните вероизповедания в страната, заедно с поземлените имоти, върху които са построени, при условие, че имотите не се ползват със стопанска цел, несвързана с пряката им богослужерна дейност. Не се събира такса за сметосъбиране и сметоизвозване и за имотите, които няма да се ползват през цялата година

Наредба за условията и реда за принудителното изпълнение на заповедите по чл.196, ал.3 от ЗИД на ЗУТ. Наредбата е приета с Решение № 248/Протокол № 11от 02.06.2008г. от Заседание на Общински съвет – Созопол и влиза в сила от деня на обнародването ѝ в местния печат. С тази наредба се уреждат условията и реда за изпълнение на заповеди за премахване на строежи, които поради естественото си износване и други обстоятелства са станали опасни за здравето и живота на гражданите, негодни са за използване, застрашени са от самосрутване, създават условия за възникване на пожар или са вредни в санитарно - хигиенно отношение и не могат да се поправят или заздравят. По реда на тази Наредба, принудително се изпълняват и заповедите за поправяне, и заздравяване на посочените по - горе строежи. Тази наредба не се прилага за незаконно извършени строежи, части от тях или

отделни видове строителни работи. Към принудително изпълнение на заповедите по чл.196, ал.3 от ЗИД на ЗУТ се пристъпва, когато същите не са изпълнени доброволно от собствениците в определения срок.

Съгласно чл.12 от Наредбата окончателното почистване на строителната площадка от строителните отпадъци, получени при премахването на строежа и възстановяването на терена се извършва от общината за сметка на собствениците, посочени в заповедта по чл.196, ал.3 от ЗУТ. За разходите за извършване на дейностите по премахването, заздравяването или поправянето (включително и за необходимото проектиране), върху недвижимия имот се вписва ипотека в полза на общината. От представители на органите на общинската администрация и изпълнителя се съставя протокол, въз основа на който се издава изпълнителен лист за събиране на вземането по реда на чл. 404, т.1 от Граждански процесуален кодекс. Когато разходите по премахването надвишават стойността на ипотекирания имот, разликата е за сметка на собственика и се събират от органите на общинската/районната администрация. Разходите по премахването на строеж, чийто собственик е неизвестен, са за сметка на общинския бюджет.

Наредба за принудителното изпълнение на заповеди за премахване на незаконни строежи или части от тях на територията на Община Созопол. Настоящата наредба е приета на основание чл.21, ал.2 от Закона за местното самоуправление и местната администрация (ЗМСМА) и на чл.225а, ал.3 от Закона за управление на територията(ЗУТ) с Решение № 1274 по Протокол № 46 от 30.06.2015 г. на Общински съвет – Созопол. С нея се уреждат условията и редът за принудително изпълнение на влезли в сила заповеди на Кмета на общината за премахване на незаконни строежи или части от тях от служителите за контрол по строителството на Община Созопол. По реда на тази наредба принудително се изпълняват и разпореждания за поправяне или възстановяване на незаконно премахнати строежи, части от тях или отделни видове строителни работи. Наредбата се прилага за строежи четвърта, пета и шеста категория – незаконни по смисъла на чл. 225, ал.2 от Закона за устройство на територията (ЗУТ). Не се прилага за строежи с поверителен характер (специалните обекти, свързани с отбраната и сигурността на страната). Към принудително изпълнение на заповеди, издадени от Кмета на Община Созопол по чл. 225а, ал. 1 и ал. 3 от Закона за устройство на територията (ЗУТ), за премахване на незаконни строежи или части от тях се пристъпва, когато същите не са изпълнени доброволно от адресата/адресатите на заповедта в определения с нея срок за доброволно изпълнение.

Когато извършителят на незаконния строеж е неизвестен, разходите по премахването са за сметка на общинския бюджет. Съгласно чл. 225а, ал. 5 от ЗУТ, принудителното премахване е за сметка на извършителя на строежа и на:

- лицето, което е упражнило строителен надзор (ако има такава);
- строителя - в случай, че строителството е продължило след издадена заповед за спиране/премахване на строежа от Кмета на общината или заповед на лицето, упражняващо строителен надзор, която да е вписана в заповедната книга на строежа;
- строителя - в случаите, когато строежът се изпълнява без одобрени инвестиционни проекти и/или без разрешение за строеж; при съществени отклонения от одобрения инвестиционен проект по чл. 154, ал. 2, т. 1, 2, 3 и 4; със строителни продукти, несъответстващи на съществените изисквания към строежите, или в нарушение на правилата за изпълнение на строителните и монтажните работи, ако това се отразява на конструктивната сигурност и безопасното ползване на строежа и е невъзможно привеждането на строежа в съответствие с изискванията на този закон;
- проектанта и лицето, оценило съответствието на инвестиционните проекти - при несъответствие на одобрения инвестиционен проект, по който се изпълнява строежът, с

изискванията за безопасност по чл. 169, ал. 1, т. 1 – 4 от ЗУТ и/или с предназначението на земята;

- възложителя на строежа.

Наредба за опазване на обществения ред и сигурност на територията на Община Созопол. Наредбата се издава на основание чл.22, ал.1, ал.2 и ал.4 от ЗМСМА. Приета е на 7-мо Заседание на Общински съвет – гр.Созопол на 30.04.04г. С тази наредба се уреждат обществените отношения, свързани с осигуряване на обществения ред, поддържане на чистотата и опазване на околната среда и защита на имуществото на територията на Община Созопол. Наредбата определя задълженията на гражданите, учрежденията, организациите и дружеството по опазване на обществения ред и сигурност в Община Созопол, както и реда за констатиране на нарушение и налагане на санкции при неизпълнението им. С наредбата се забранява изхвърлянето на отпадъци и други материали в паркове, градини, зелени площи, водни площи, дерета, крайпътни ивици и други места. Създадени са условия за превенция на нарушенията и се определят санкции за техните извършители. В наредбата се определят правомощията на общинската администрация и другите институции за контрол и налагане на санкции. Контролът по изпълнението на Наредбата се осъществява от Кмета на Общината.

Наредба за изграждане и опазване на зелената система на територията на община Созопол (по чл. 62, ал. 10 на закона за устройство на територията - ЗУТ). Наредбата е издадена на основание чл. 20, чл. 21, ал. 1, т. 13 и чл. 22, ал. 1 от ЗМСМА и чл. 62, ал. 10 на ЗУТ във връзка с §69 от ПЗР на ЗИДЗУТ. С нея се уреждат обществените отношения и се определят функциите на структурните звена на Общинска администрация – Созопол, свързани с планирането, изграждането, поддържането, развитието и опазването на зелената система на територията на общината. В Наредбата са посочени тарифите за размера на обезпеченията за причинени щети на озеленените площи и декоративна растителност на територията на Община Созопол.

Правилник за организацията и дейността на общинския съвет, неговите комисии и взаимодействието му с общинската администрация. Настоящият правилник е приет на заседание на Общинския съвет на 30.11.2015г. на основание чл.21 ал.3 ЗМСМА и се съобщава и разгласява по реда на чл.3 ал.3, ал.4. и ал.5 от Председателя на Общинския съвет. Този правилник урежда организацията и дейността на Общински съвет-Созопол отношенията му с Общинската администрация и условията за сдружаване на община Созопол. Организацията и дейността на Общинския съвет Созопол се определят и осъществяват въз основа на Конституцията на Република България, Европейската харта за местното самоуправление, Закона за местното самоуправление и местната администрация, останалото действащо законодателство и разпоредбите на този правилник. Общинският съвет е орган на местното самоуправление, избран от жителите в общината при условия и по ред, определени от закона. Общинският съвет определя политиката за изграждане и развитие на общината във връзка с осъществяване на дейности, в сферата на общинското имущество, общинските предприятия, общинските финанси, данъци и такси, общинската администрация; устройството и развитието на територията на общината и на населените места в нея; опазването на околната среда и рационалното използване на природните ресурси и др. Общински съвет-Созопол изпълнява функциите по чл.21 от ЗМСМА, както и други задачи от местно значение, които не са от изключителната компетентност на други органи и не съставляват изпълнителна дейност. В изпълнение на своите функции Общинският съвет приема правилници, наредби, инструкции, декларации и решения. За довеждане до знанието на населението в общината на актовете на Общинския съвет и за отразяване на неговата работа, Кмета на общината, по предложение на Председателя на Общинския съвет, сключва договори със средства за масово осведомяване, разходите за които се поемат от общинския бюджет.

1.3. Програмни документи на национално и общинско ниво

Национална програма за управление на дейностите по отпадъците за периода 2009-2013г. (НПУДО). Програмата поставя 10 стратегически цели, в т.ч. относно предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъците, увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци, екологосъобразно обезвреждане на отпадъците и др.

По-голямата част от мерките за постигане на стратегическите цели са изпълнени, включително от мерките за подобряване на административния капацитет, въвеждането на икономически инструменти за стимулиране на рециклирането и предотвратяването на образуването на отпадъци. Значителен напредък има по отношение на подготовката и изпълнението на интегрираните регионални системи за управление на битовите отпадъци. Общините Созопол, Приморско и Царево, включени в „Регионално сдружение за управление на отпадъците за регион Созопол“, се обслужват от „Регионално депо за неопасни отпадъци за общините Созопол, Приморско и Царево“, в местността Чоплака, землище с. Равадиново, Община Созопол, в експлоатация от 06.07.2009г. и експлоатационен период 25 години, и Претоварната станция за отпадъци (ПСО) в землището на гр.Китен, Община Приморско (за общините Приморско и Царево).

Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителство и разрушаване на територията на Р.България за периода 2011-2020 г. Стратегическият план е първи за страната в разглежданата област. В резултат на детайлни анализи на съществуващата ситуация, планът определя за първи път мерки (административни, нормативни, финансови и др.) за увеличаване на рециклирането и оползотворяване на този поток отпадъци, които в страната основно се депонират. Главната стратегическа цел на плана е до 2020 г. да се намали вредното въздействие на строителните отпадъци върху околната среда, чрез достигане на поне 70% ниво на рециклиране на строителните отпадъци. В изпълнение на мерките от плана са приети разпоредби в ЗУО от 2012 г. и е разработена и приета Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на строителни рециклирани строителни материали. В процес на подготовка и изпълнение са и инсталации за рециклиране на строителни материали като част от интегрираните регионални общински системи за управление на отпадъците. Съгласно представените стойности от извършените анализи в Националния стратегически план е видно, че Област Бургас, в която териториално попада Община Созопол, е с най-висок ръст на количество отпадъци, приети на площадки от строителство и разрушаване, от източници в бита. От изготвената прогноза за разпределението на количествата отпадъци от строителство и разрушаване (ОСР), които се очаква да бъдат доставени на площадки за отделните региони до 2020г., за Област Бургас посоченият обем строителните отпадъци е най-голям.

С цел създаване на условия за изпълнение на изискванията на националното и европейско законодателство и постигане заложените цели между Община Созопол и фирма „ЕКОЕМ“ ЕООД на база сключен Договор № 194/01.06.2010 г. е изготвен работен проект за обект: „Депо за строителни отпадъци, земни маси и инертни материали и площадка за събиране и временно съхраняване на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, батерии и акумулатори“. Предвижданията са обекта да се ситуира в обхвата на имоти с идентификатори по кадастралната карта на гр.Черноморец № 81178.51.48 и № 81178.48.26, намиращи се на около 8 km западно от гр. Созопол и на около 350 m Росен северно от площадката.

Реализирането на инвестиционното предложение ще доведе до създаването на условия за изпълнение на изискванията на националното и европейско законодателство, като ще подпомогне общината при установяването на интегрирана система от съоръжения и инсталации, осигуряващи екологосъобразното управление на инертните и опасните битови отпадъци.

Националният стратегически план за поетапно намаляване на количествата биоразградими отпадъци, предназначени за депониране (2010-2020 г.). Това е първият план за страната, в който систематично се осъществява задълбочен анализ на проблемите за околната среда в резултат на депонирането на биоразградимите отпадъци, дефинира проблемите и идентифицира необходими мерки (административни, нормативни, финансови и др.) за преодоляване на проблемите и за изпълнение на целите за поетапно намаляване депонирането на тези отпадъци и увеличаване на тяхното рециклиране и оползотворяване. Очаква се в резултат на изпълнението на плана до 2020 г. да бъде предотвратено депонирането на над 5 млн.т. биоразградими отпадъци. Допълнителен ефект се постига от заместването на фосфатни торове в земеделието с компост. Мерките от плана са заложили и като ключови за постигане на целите на *Третия национален план за действие по изменение на климата 2013 -2020 г. за намаляване на емисиите на парникови газове от сектор „отпадъци“*. Все още обаче информационните кампании за населението и другите заинтересовани страни са с много ограничен обхват.

До този момент Община Созопол не е извършвала компостиране или друг тип оползотворяване на биоразградими отпадъците. Предвижда се изграждане на компостираща инсталация на „Регионално депо за неопасни отпадъци Созопол“.

Национален план за управление на отпадъците 2014-2020 г. Планът е приет с Решение №831 на Министерския съвет от 22.12.2014 г. Той е четвъртият програмен документ на национално ниво за управление на дейностите по отпадъците в Р.България. Основна цел на плана е да прекъсне връзката между икономическия растеж и отпадъците, като подобри йерархията на управлението на отпадъците чрез разработване за първи път на подпрограма и мерки за предотвратяване на образуването на отпадъците, постави конкретни количествени цели за подготовка за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на конкретни потоци отпадъци. Генералната стратегическа цел на страната в сферата на управление на отпадъците е: *Общество и бизнес, които не депонират отпадъци*. Посочени са 4 специфични цели, на които трябва да се наблегне, за постигане на основната цел залегнала в Националния план. Плана за управление на отпадъците 2014-2020 г. е основен документ, в рамките на които са разработени девет програми, които чрез своите дейности водят до постигане на изпълнението както на конкретните програмни цели (стратегически/оперативни цели), така и на четирите стратегически цели. Неразделна част от Плана е и **Националната програма за предотвратяване на образуването на отпадъци**. Тя е разработена за първи път в България в съответствие с изискванията на Директива 2008/98/ЕО (Рамкова директива за отпадъците) и на чл. 50 от ЗУО и определя мерките за прилагане на най-високо ниво в йерархията на управление на отпадъците. Отговорностите, посочени към общините са свързани със събирането на отпадъците на тяхната територия, както и изготвяне на програма за управление на отпадъците по силата на чл. 52 от ЗУО, чиято структура, цели и предвиждания да отговарят на НПУО.

Съгласно националния план Община Созопол, като водеща община в Регионално сдружение за управление на отпадъците (РСУО) - Регион Созопол, е включена в:

- ✓ Индикативен списък на РСУО, в които могат да се изградят инсталации за предварително третиране на битови отпадъци с цел оползотворяване на битовите отпадъци и предотвратяване на емисиите на парникови газове.
- ✓ Индикативен списък на РСУО, в които могат да се изградят инсталации за компостиране и анаеробно разграждане.
- ✓ Индикативен списък на РСУО, в които могат да се закупят и инсталират компостери за домашно компостиране.

На Регионалното депо за неопасни отпадъци на общините Созопол, Приморско и Царево е изградена сепарираща инсталация, която е в експлоатация от началото на 2016г.

Както стана ясно, общината възнамерява на територията на РДНО да бъде изградена компостираща инсталация.

Национален план за управление на утайките от градските пречиствателни станции за отпадъчни води на територията на Р България за периода 2014-2020г. Основната цел на този документ е да осигури рамката за планиране на национално ниво, като осигури разумен подход при определянето и прилагането на адекватни мерки за оползотворяване и обезвреждане на утайките в рамките на съществуващата законодателна рамка. Обезвреждането на утайки чрез депониране е най-неекологичното решение, което съгласно стратегическите насоки на този план трябва да бъде постепенно намалявано и окончателно преустановено през следващите години. Тази възможност трябва да продължи да съществува в рамките на един преходен период, до извършването на необходимите инфраструктурни и технологични инвестиции за алтернативни варианти за оползотворяване на утайки. След това утайките могат също да бъдат депонирани след съвместното им третиране до определено инертно състояние в съоръжения за биологично третиране на биоотпадъци (съоръжения за компостиране или механично-биологично третиране (МБТ)). Йерархията за управление на отпадъците, която предоставя модел за устойчив подход към тяхното управление, намира място и при управлението на утайките. Въз основа на направените анализи и изводи прилагането на националния стратегически план за управление на утайките от ГПСОВ в България за периода 2014-2020 г. трябва да осигури следните национални цели:

- Рециклиране и материално оползотворяване на следните количества образувани утайки от ГПСОВ до 2020 г.:
  - 55% до края на 2016 г.
  - 60% до края на 2018 г.
  - 65% до края на 2020 г.
- Енергийно оползотворяване на следните количества образувани утайки от ГПСОВ до 2020:
  - 10% до края на 2016 г.
  - 20% до края на 2018 г.
  - 35% до края на 2020 г.
- Нулево депониране и нецелево временно съхранение на утайки до 2020г.

Важно е да се отбележи, че не съществува вариант за повторно използване на утайките. Като такъв може да се счита директната им употреба в земеделието. Средносрочните мерки обхващат периода до 2018г, когато трябва да се извърши промяната, необходима за преминаване от сега съществуващата, незадоволителна система към една дългосрочна и екологосъобразна такава. До 2020г. 100 % от утайките ще бъдат оползотворени, вместо депонирани. Във връзка с планираното до края на 2020г. прекратяване на депонирането и временното съхранение на утайките, в този планов период ще продължи да бъде насърчавано тяхното активно оползотворяване.

Оперативна програма „Околна среда 2014-2020“ Оперативната програма е една от седемте оперативни програми, които ще бъдат изпълнявани в периода 2014-2020 г. Документът очертава рамката и определя приоритетите за финансиране в областта на околната среда със средства от Кохезионния фонд на ЕС и Европейския фонд за регионално развитие през програмния период. Средствата по програмата са насочени в шест приоритетни области. В сектора управление на отпадъците е посочена Приоритетна ос 2, чиято специфична цел е намаляване на количеството отпадъци, предназначени за депониране, чрез мерки за повторна употреба, рециклиране и оползотворяване.

Общински план за развитие на Община Созопол за периода 2014 – 2020 г. Общинският план за развитие на Община Созопол за периода 2014-2020 г. е документ за стратегическо планиране на устойчиво интегрирано развитие на територията на общината. Посочените индикатори за постигане на специфична цел – Опазване на околната среда и биоразнообразието в Общинския план са:

- Разработване на интегрирана система за управление на отпадъците /срок 2015-2016г./
- Изграждане на центрове за предварително третиране и повторна употреба на битови отпадъци /срок 2017 – 2020 г./
- Изграждане на инсталации за оползотворяване на биогаз и система за разделно събиране на биоразградими отпадъци /срок 2017 – 2020 г./
- Създаване и подобряване на съоръженията за оползотворяване на отпадъците от земеделското производство /срок 2017 – 2020 г./

Общинска програма за управление на дейностите по отпадъците на Община Созопол за периода 2006-2015г. Актуализацията на общинската програма за управление на дейностите по отпадъците е приета с Решение на Общински съвет – гр. Созопол. В разработената актуализация на програмата за управление на отпадъците на Община Созопол са посочени 9 цели, предвидени за постигане, а именно:

1. Намаляване на образуването на отпадъците
2. Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци
3. Подобряване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране и транспортиране на отпадъците
4. Екологосъобразно обезвреждане на отпадъците
5. Предотвратяване и намаляване на риска от стари замърсявания с отпадъци
6. Правно регулиране на управлението на отпадъците на местно ниво
7. Осигуряване на достатъчни и надеждни данни за отпадъците
8. Участие на обществеността
9. Управление на специфични потоци отпадъци, в съответствие с изискванията на националното законодателство.

Ежегодно се изготвят отчети за напредъка по изпълнението на мерките от Програмата за управление на отпадъците, които показват, че голяма част от тях са изпълнени, а друга – в процес на изпълнение.

Общинската програма съответства на основните принципи в действащата до 2014г. Националната програма за управление на дейностите по отпадъците. На 29.12.2014г. е приет нов Национален план за управление на отпадъците, който поставя основните цели пред изпълнителната власт за периода 2015-2020г., това определя и необходимостта от нейното актуализиране.

1.4.Основни изводи и препоръки

На основата на направените анализи на националната и общинската нормативна рамка и програмни документи в областта на управлението на отпадъците, могат да се направят следните основни изводи:

□ Въведената общинска нормативна уредба на Община Созопол отговаря на програмните документи и политики посочени в националната правна рамка и съдържа конкретни разпоредби, по отношение правата и задълженията на местната власт в сектор „Управление на отпадъците“, в т.ч. ангажиментите за поетапно увеличаване на количествата

отпадъци за рециклиране и оползотворяване, и намаляване на депонираните отпадъци на територията на общината.

□ Проекта на Наредбата за управление на отпадъците на територията на Община Созопол е разработена съгласно изискванията на действащата в страната национална нормативна уредба. Предстои приемането ѝ от Общински съвет – Созопол. Наредбата ясно детайлизира правата и задълженията на общинската администрация, физическите и юридическите лица, учреденията и организациите, при чиято дейност се образуват отпадъци. Поставени са задължения и забрани свързани с управлението на отпадъците на територията на общината.

□ Като инвестиционна мярка в Програмата за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия, метали, пластмаса и стъкло, която е една от деветте програми, които са неразделна част от Националния план за управление на отпадъците е изграждането на общински площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата и други генератори на битови отпадъци. Тази мярка подпомага разделното събиране, рециклиране и безопасно третиране на битовите отпадъци от домакинствата, като например едрогабаритни отпадъци от бита, от ремонтната дейност на домакинствата и други видове битови отпадъци. На територията на Община Созопол предстои изграждане на депо за строителни отпадъци, земни маси и инертни материали и площадка за събиране и временно съхраняване на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, батерии и акумулатори” в землището на гр. Черноморец.

□ Съгласно чл.8, ал.6 на Наредба за разделно събиране на биоотпадъците кметовете на общините във всеки от регионите по чл. 49, ал. 9 от ЗУО извършват на всеки 5 години морфологичен анализ на състава и количеството на битовите отпадъци, образувани на територията на съответната община, съгласно методика, утвърдена със заповед на министъра на околната среда и водите. Община Созопол е предприела действия относно посочените по-горе изисквания, и е изготвила морфологичния анализ на състава и количеството на битовите отпадъци, генерирани на територията ѝ.

□ Община Созопол разработва Програма за управление на отпадъците, съгласно чл.52 от ЗУО, в съответствие със структурата, целите и предвижданията на НПУО 2014-2020г. Програмата е неразделна част от общинската програма за околна среда и се приема за период, който съвпада с периода на действие на Националния план за управление на отпадъците.